

POSTANOWIENIE

Dnia 18 marca 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Barbara Skoczowska

w sprawie zażaleń:

- Prokuratora Instytutu Pamięci Narodowej - Oddziałowej Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu w Ł. z dnia 27 października 2023 r.,
- obrońców X.Y. – sędziego Sądu Okręgowego w Ł. w stanie spoczynku,

na uchwałę Izby Odpowiedzialności Zawodowej Sądu Najwyższego z dnia 5 października 2023 r. o sygn. akt I ZI 22/22 wydaną w przedmiocie zezwolenia oraz odmowy zezwolenia na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej,

po rozpoznaniu w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej,

na posiedzeniu w dniu 18 marca 2025 r.,

z urzędu,

na podstawie art. 22 § 1 k.p.k. w zw. z art. w zw. z art. 128 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych

postanowił:

**zawiesić postępowanie w sprawie o sygn. II ZIZ 30/23 z uwagi
na wystąpienie w sprawie długotrwałej przeszkody
uniemożliwiającej jego prowadzenie.**

UZASADNIENIE

Prokurator Oddziałowej Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu w Ł. (dalej powoływana jako IPN), wnioskiem z dnia 29 marca 2022 r., sygn. akt [...], zwrócił się do Sądu Najwyższego Izby Dyscyplinarnej o zezwolenie na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej X.Y. - sędziego Sądu Okręgowego w

Ł. w stanie spoczynku, wobec którego zachodziło podejrzenie popełnienia 14 przestępstw wypełniających dyspozycje art. 165 § 2 k.k. z 1969 r. w zw. z art. 2 ust. 1 i art. 3 ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej - Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu (tekst jednolity Dz.U. z 2021 r., poz. 177).

Uchwałą z dnia 5 października 2023 r, sygn. akt I ZI 22/22, Sąd Najwyższy Izba Odpowiedzialności Zawodowej, w jednoosobowym składzie - SSN Wiesław Kozielowicz, zezwolił na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej za 12 czynów wskazanych w uchwale (pkt 1 uchwały) oraz odmówił zezwolenia na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej za 2 czyny (pkt 2 uchwały).

Zażalenie na uchwałę wnieśli: IPN oraz obrońcy X.Y. – adw. A. A. oraz adw. W. G. Sprawa ta została zarejestrowana w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej pod sygn. akt II ZIZ 30/23, zaś do jej rozpoznania została przydzielona SSN Barbara Skoczowska.

Sąd Najwyższy zważył co następuje:

W pierwszej kolejności należy zauważyć, że Sąd, rozpoznający zażalenia na uchwałę w przedmiocie zezwolenia lub odmowy zezwolenia na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej, tworzy trzech sędziów (zob. odpowiednio stosowany art. 29 § 1 k.p.k.).

Wskazać również należy, że od rozpoznania sprawy z mocy prawa wyłączony został Prezes SN Wiesław Kozielowicz, rozpoznający sprawę jako Sąd I instancji, oraz SSN Paweł Grzegorzczak, wobec którego Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie prawomocnym obecnie postanowieniem z dnia 23 lutego 2023 r., sygn. akt VI SA/Wa 8158/22, wstrzymał wykonanie postanowienia Prezydenta RP z dnia 17 września 2022 r., nr 1130.81.2022, o wyznaczeniu do orzekania w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej Sądu Najwyższego. Jednocześnie, wskutek złożenia przez SSN Krzysztofa Staryka wniosku o niewyznaczanie spraw z jego udziałem i powstrzymanie się przez tego sędziego od orzekania w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej do czasu rozpoznania powództwa o ustalenie, że sędzia ten nie jest uprawniony do orzekania w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej, wniesionego dnia 16 września 2024 r. sygn. I ZPU 19/24, koniecznym stało się wyznaczenie składu orzekającego bez tych sędziów.

Tymczasem, Izba Odpowiedzialności Zawodowej Sądu Najwyższego składa się z 11 sędziów Sądu Najwyższego (art. 22a ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym powoływanej dalej jako ustawa o SN). Poza sędzią wyznaczoną do składu - Barbarą Skoczowską, niemogącymi z mocy prawa rozpoznawać przedmiotowej sprawy (Wiesław Kozielewicz, Paweł Grzegorzczak), sędzią Sądu Najwyższego Krzysztofa Staryka – powstrzymującego się od orzekania w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej, postanowieniem Prezydenta RP zostali wyznaczeni: Zbigniew Korzeniowski, Tomasz Demendecki, Marek Dobrowolski, Marek Motuk, Marek Siwek, Maria Szczepaniec i Paweł Wojciechowski. Rzecz jednak w tym, że wszyscy wskazani sędziowie (poza SSN Zbigniewem Korzeniowskim) zostali powołani na urząd sędziego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa, którą ukształtowano na mocy ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw.

Z uwagi na szeroko opisane w uzasadnieniu postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 7 lutego 2024 r. o sygn. II ZIZ 14/23, stanowisko, w którym wskazano na ustrojową wadliwość opisywanego organu z udziałem wskazanych sędziów powołanych w wadliwej procedurze nominacyjnej, prowadzącą do stwierdzenia, że ukształtowana w taki sposób Izba Odpowiedzialności Zawodowej nie spełnia wymogów, by uznać wskazany organ za niezależny, bezstronny i niezawisły Sąd, powielanie zawartej tam argumentacji nie jest konieczne.

W tym kontekście należy jedynie podkreślić, że uzupełnienie składu orzekającego w niniejszej sprawie o jednego sędziego spośród wskazanych sześciu sędziów, skutkowałoby nienależytą obsadą sądu w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. oraz naruszałoby prawo strony do niezależnego, bezstronnego sądu ustanowionego ustawą w rozumieniu Europejskiej Konwencji Praw Człowieka i Traktatu o Unii Europejskiej.

Jednocześnie warto zwrócić uwagę, że – opierając się na przepisach rangi ustawowej – nie jest możliwe delegowanie do rozpoznania sprawy sędziego Sądu Najwyższego orzekającego w innej Izbie, którego powołanie na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego nie byłoby wadliwe. Wprowadzie zgodnie z art. 35 § 3 ustawy o SN sędzia SN może być wyznaczony przez Pierwszego Prezesa Sądu

Najwyższego do udziału w rozpoznaniu określonej sprawy, jednak art. 35 § 4 wprost wyklucza możliwość zastosowania tego przepisu do Izby Odpowiedzialności Zawodowej. Dodać należy, że przepisy ustawy o Sądzie Najwyższym w takiej sytuacji nie przewidują możliwości przekazania sprawy do innej Izby tego Sądu. Prezes Sądu Najwyższego może przekazać sprawę jedynie, jeśli uzna, że nie należy ona do właściwości izby, której pracą kieruje. Zgodnie natomiast z art. 110 § 2a ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. o ustroju sądów powszechnych, w drugiej instancji w sprawach, o których mowa w art. 80 i art. 106zd tej ustawy, orzeka Sąd Najwyższy w składzie trzech sędziów orzekających w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej.

Oznacza to, że w wyżej wskazanej sytuacji faktycznej i prawnej nie ma możliwości obecnie utworzenia, spośród sędziów Izby Odpowiedzialności Zawodowej Sądy Najwyższego, niezależnego i niezawisłego sądu, którego orzeczenie wydane w tej konkretnej sprawie nie byłoby obarczone bezwzględną przyczyną odwoławczą i dlatego też należało postępowanie w sprawie zawiesić, do czasu ustąpienia przeszkody uniemożliwiającej prowadzenie postępowania.

Mając powyższe na uwadze orzeczono jak na wstępie.

[M. T.]

[a.ł]